

ПРОСТЫ, ДАКЛАДНЫ І НАДЗЕЙНЫ

Пісталет сістэмы Ваяводзіна — рарытэт калекцыі зброі Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны



Экспанаты і матэрыялы, сабраныя па гарачых слядах ваенных падзей, з'яўляюцца залатой калекцыяй музея. Вялікі ўнёсак у фарміраванне фондаў зрабіў Панцеляймон Панамарэнка. У гады вайны — сакратар Цэнтральнага камітэта Камуністычнай партыі Беларусі, начальнік Цэнтральнага штаба партызанскага руху. Дарэчы, менавіта ён у верасні 1943 года падпісаў указ аб стварэнні музея, а ў 1948 годзе перадаў на захоўванне ўнікальны пісталет канструкцыі Ваяводзіна.

Такімі рэдкімі экзэмплярамі пісталета, які не пайшоў у серыйную вытворчасць, Галоўнае артылерыйскае ўпраўленне Чырвонай Арміі ў 1943 годзе ўзнагародзіла савецкіх военачальнікаў. У цяперашні час вядомы літаральна адзінкавы экзэмпляр гэтай зброі. Ёсць меркаванне, што Панцеляймон Панамарэнка атрымаў пісталет канструкцыі Ваяводзіна адначасова з прысваеннем яму ў 1943 годзе звання генерал-лейтэнанта.

Чаму гэты пісталет з'яўляецца такім рарытэтам сярод мноства іншых відаў зброі? Усё пачалося ў 1938 годзе, калі Павел Васільевіч Ваяводзін узяў удзел у конкурсе на праектаванне і вырабе новага самараднага аўтаматычнага пісталета. Конкурс быў аб'яўлены народным камісарам абароны і народным камісарам абароннай прамысловасці СССР. Мэта — узбраенне военнаслужачых аўтабрэнятанкавых войскаў. Была пастаўлена задача стварыць пісталет, з якога можна было б весці агонь па варожай пяхоце праз лючкі танка, таму пярэдняя частка пісталета павінна была мець «рэзальверную» форму.

У конкурсе ўзялі ўдзел вядучыя зброевыя канструктары Савецкага Саюза. Сваю мадэль пісталета калібру



7,62 мм прадставіў і Павел Ваяводзін, які не ўваходзіў у лік знакамітасцяў. Аднак яго ўзор па тэхнічных характарыстыках не толькі не саступаў найлепшым узорам пісталетаў таго часу, а па шэрагу пунктаў нават пераўзыходзіў іх. Пісталет адрозніваўся прастотай, дакладнасцю, надзейнасцю ўстройства. Высокая скарэстэльнасць дасягалася дзякуючы 18-патроннаму магазіну. Адзіным відавочным недахопам канструкцыі была павышаная маса пісталета.

Аднак савецкія военачальнікі не былі задаволены вынікамі конкурсу, і ён быў працягнуты. У сакавіку 1939 года пасля чарговых вы-

прабаванняў на-палігоне найлепшымі былі прызнаны пісталеты Івана Ракава, Сяргея Каровіна, Паўла Ваяводзіна і Фёдора Токарава. Усе яны былі рэкамендаваны да дапрацоўкі.

Прыняць на ўзбраенне новы пісталет перашкодзіла Вялікая Айчынная вайна. Канструкцыя Ваяводзіна не была дапрацавана. Цяжкасці ваеннага часу не дазволілі наладзіць



яго масавую вытворчасць — усе сілы былі кінуты на выпуск прадукцыі для фронту.

Усяго з 1938-га да 1942 года было выпушчана каля 1,5 тысячы пісталетаў сістэмы Ваяводзіна. Па адным экзэмпляры пісталеты знаходзяцца ў Тульскім дзяржаўным музеі зброі, Цэнтральным музеі Узброеных Сіл Расійскай Федэрацыі, Ваенна-гістарычным музеі артылерыі ў Санкт-Пецярбургу і Беларускам дзяржаўным музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны ў Мінску.

Вераніка КАНЮТА.
Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.